

6—9 november

Debatter m. m.

Tisdagen den 6 november

Sid.

Svar på frågor av:

herr Magnusson i Borås ang. vissa mariningenjöraspiranternas anställningsmöjligheter	3
fru Boman ang. kvinnliga textiltillärares behörighetsutbildning	4
herr Lindström ang. ambulanspersonalens utbildningsmöjligheter	5

Interpellationer av:

herr Rimmerfors ang. begränsning av rusdrycksutskänkningen i samband med dans	6
herr Gustafsson i Borås ang. åtgärder mot djurplågeri inom hästsporten, m. m.	8
fru Lewén-Eliasson ang. SJ-trafiken inom storstockholmsområdet	10
herr Börjesson i Falköping ang. stängselskyldighet för järnväg ..	11
herr Svensson i Kungälv ang. utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor	11

Tisdagen den 6 november

Kl. 16.00

§ 1

Justerades protokollen för den 27, den 29 och den 30 nästlidne oktober.

§ 2

Svar på fråga ang. vissa mariningenjöraspiranterns anställningsmöjligheter

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för försvarsdepartementet, herr statsrådet ANDERSSON, som yttrade:

Herr talman! Herr Magnusson i Borås har frågat mig om anställningsmöjligheterna för de mariningenjöraspiranter med vapen- och teleinriktning som före årets riksdagsbeslut rörande omorganisation av mariningenjörkåren påbörjat sin utbildning på grundval av tidigare gällande bestämmelser.

Enligt dessa kunde den som genomgått föreskriven utbildning efter examen vid teknisk högskola antagas till marinunderingenjör i mariningenjörkårens reserv. Efter tre års dylik anställning kunde vederbörande vinna anställning såsom mariningenjör av 2. graden antingen i reserven eller, i mån av tillgång till ledig beställning, på aktiv stat.

Kungl. Maj:t har den 6 juni 1962 utfärdat nya bestämmelser om utbildning till mariningenjör på aktiv stat. Dessa medger att de av herr Magnusson åsyftade mariningenjöraspiranterna (och mariningenjörskadetter), som vid tidpunkten för bestämmelsernas ikraftträdande påbörjat studier vid teknisk högskola, fullföljer utbildningen enligt tidigare bestämmelser. Den som den 31 december 1962 avslutat utbildningen kan få anställning i mariningenjörkårens reserv. Ytterligare möjlighet till an-

ställning i reserv föreligger inte. Ej heller kan anställning vinnas som civilmilitär beställningshavare, men däremot kan den som önskar vinna stadigvarande anställning inom marinen söka civil tjänst vid marinförvaltningen, örlogsvarv eller motsvarande organ. Härvid kan den erhålla mariningenjörutbildningen återopas som merit.

Jag vill i detta sammanhang framhålla, att de beställningar vid mariningenjörkåren som tidigare avsågs för s.k. specialingenjörer fr. o. m. den 1 juli i år utbytts mot civila tjänster. Behovet av ingenjörspersonal vid marinen är alltså oförändrat. Om man bortser från att enligt den tidigare gällande ordningen vissa befattningar var avsedda uteslutande för civilmilitära specialingenjörer, innebär omorganisationen icke någon förändring av anställningsmöjligheterna för den som genomgår här åsyftad mariningenjörutbildning.

Upplyningsvis kan jag nämna, att i marinens organisation finnes sammanlagt cirka 225 civila ordinarie och extra ordinarie ingenjörstjänster i lönegraderna A 21—25. Av dessa är för närvarande cirka 20 vakanta.

Härmed, herr talman, anser jag mig ha besvarat herr Magnussons enkla fråga.

Vidare anförde

Herr MAGNUSSON i Borås (h):

Herr talman! Jag skall be att till herr statsrådet få framföra mitt tack för vänligheten att besvara den fråga som jag har framställt. Jag har ställt frågan alldenstund det har rått en viss oklarhet på denna punkt och jag tyckte det kunde vara lämpligt att erhålla ett klargörande besked från statsrådet.

Svar på fråga ang. kvinnliga textilti­mlä­rares behörighetsutbildning

Besvikelsen är stor bland de aspiranter som nu inte kan vinna anställning såsom mariningenjörer, även om de givetvis — liksom andra högskoleingenjörer — har möjlighet att erhålla civila anställningar vid marinen. Man kan naturligtvis också förstå dessa pojkars besvikelse, eftersom de för några år sedan har skrivit på en förbindelse där de åtagit sig vissa skyldigheter gentemot marinen. Denna förbindelse har givetvis också inneburit vissa rättigheter för dem som nu inte blir uppfyllda. Det är tydligt att de har syftat till att bli mariningenjörer.

Den proposition som vi behandlade i våras innehöll vissa övergångsbestämmelser för dem som redan hade nått beställningar såsom mariningenjörer. Det hade varit lämpligt att även ha någon form av övergångsbestämmelser för dem som redan hade påbörjat sin utbildning och hunnit så pass långt. Jag vågar uttrycka den förhoppningen, att man skall kunna finna vissa former för en sådan övergång.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 3

Svar på fråga ang. kvinnliga textilti­mlä­rares behörighetsutbildning

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för ecklesiastikdepartementet, herr statsrådet EDENMAN, som yttrade:

Herr talman! Fru Boman har frågat, om jag har för avsikt att under höst­riksdagen lägga fram förslag om att kvinnliga textilti­mlä­rare ges samma möjlighet till behörighetsutbildning som manliga.

För att fru Bomans fråga skall kunna förstås vill jag först nämna något om anledningen till att lärare i trä- och metallslöjd beretts tillfälle att genom fortbildningskurser få behörighet till ordinarie och extra ordinarie tjänst.

Genom att det nya slöjdlä­rarseminariet fick en utbildningskapacitet av 120 lärare om året kunde det beräknas, att övergångsvis ett visst underskott i förhållande till det beräknade utbildningsbehovet skulle uppkomma, om inte vissa övergångsanordningar samtidigt vidtogs. På grund härav har under somrarna 1960—1962 lärare i trä- och metallslöjd utan behörighet fått tillfälle att genomgå särskilda fortbildningskurser, som givit dem möjlighet till fastare anställning.

Även inom textilslöjden har det fö­re­legat en avsevärd lärarbrist och en stor del av undervisningen har handhåfts av ti­mlä­rare utan behörighet. Ut­bil­ningskapaciteten beträffande textilti­mlä­rare har emellertid de senare åren successivt utbyggt mycket kraftigt. Huruvida den för de närmaste åren beräknade examinationen kommer att vara tillräcklig bör bedömas med ledning av den prognos över behovet av lärare på det husliga området, som arbets­marknadsstyrelsen för närvarande arbetar med.

Ti­mlä­rarnas riksorganisation har i skrivelse den 17 juni 1962 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte ge textilti­mlä­rare motsvarande möjlighet till behörighets­ut­bildning som ti­mlä­rare i trä- och metallslöjd erhållit. Skrivelsen har i vanlig ordning remitterats till skolöverstyrelsen, som ännu inte avgivit utlåtande i ärendet.

Jag är under dessa förhållanden inte beredd att nu ta ställning till om sär­skilda behörighetskurser bör anordnas för textilti­mlä­rare. Något förslag om sådan utbildning kommer i vart fall inte att föreläggas höstriksdagen.

Vidare anförde

Fru BOMAN (h):

Herr talman! Jag vill tacka herr stats­rådet och chefen för ecklesiastikdepar­tementet för svaret. Jag kan inte säga att det är uppmuntrande för dem det

Svar på fråga ang. ambulanspersonalens utbildningsmöjligheter

vederbör, ty de är vid det här laget minst sagt förväntansfulla.

Herr statsrådet nämnde själv en skrivelse från Timlärarnas riksorganisation som var undertecknad den 17 juni. Den skrivelsen överlämnades vid en uppvaktnings i ecklesiastikdepartementet den 20 juni klockan 15.30, för att vara exakt. Men dessförinnan hade förbundet i samma ärende skrivit till kungl. skolöverstyrelsen redan i september 1961.

Jag sade att dessa lärare är minst sagt förväntansfulla. Vid denna uppvaktnings gav nämligen den tjänsteman i ecklesiastikdepartementet som tog emot delegationen vissa förhoppningar om att förslag skulle kunna föreläggas 1962 års riksdag. Innan jag reste ned till denna höstriktdag blev jag uppringd av förbundets ordförande, som bor i mitt grannskap. Hon var då t. o. m. så förhoppningsfull, att hon trodde att propositionen var tryckt och delad och att vi t. o. m. hade fått den hemsänd för att vi skulle kunna läsa den, innan vi reste ned till riksdagen. Jag förklarade arbetsgången här i riksdagen, men lovade att jag skulle undersöka saken då jag kom ned.

Då jag läste propositionsförteckningen och fann att en proposition i denna fråga lyste med sin frånvaro, ansåg jag att jag borde fråga herr statsrådet om dessa ting.

Jag förstår skälet till att man berett de manliga slöjdlärarna möjlighet att efter fortbildningskurs i Näs få behörighet.

Herr statsrådet säger vidare i sitt svar, att det även inom textilslöjden har förelagat en avsevärd läraryrkebrist och att man under senare år successivt byggt ut utbildningsresurserna för dessa lärare. Men skolöverstyrelsen gjorde i februari månad i år en utredning som visade, att det då fanns 420 timlärare av detta slag i tjänst med minst 15 timmars tjänstgöring i veckan. Då har man alltså inte räknat med alla dem som har mindre än

15 timmars tjänstgöring. Min sagesman tjänstgör 35 timmar i veckan och ambulärer mellan tre skolor. Jag föreställer mig att i glesbygderna under mycket lång tid framåt detta behov av textiltimlärare utan behörighet kommer att kvarstå. Då så är fallet, tycker jag att det vore rimligt att man beredde samma möjlighet till behörighet åt kvinnor som åt män som tjänstgör under enahanda förhållanden. Jag hade varit glad om herr statsrådet kunnat medge att det önskemålet är berättigat.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 4

Svar på fråga ang. ambulanspersonalens utbildningsmöjligheter

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för inrikesdepartementet, herr statsrådet JOHANSSON, som yttrade:

Herr talman! Ledamoten av denna kammare herr Lindström har frågat mig om utredningen rörande förbättrade utbildningsmöjligheter för ambulanspersonal kommer att föranleda någon åtgärd från min sida och i så fall vilken.

Till svar får jag anföra, att en av Svenska kommunalarbetsareförbundet och Folksam bildad kommitté i skrivelse den 6 september 1962 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreskriva att ambulanspersonal — förare och medhjälpare på vanliga ambulansvagnar — ges en omfattande och kvalificerad utbildning i olycksfallsvård, att denna utbildning göres till villkor för erhållande av ett bevis, utan vilket tjänstgöring i ambulans ej tillåtes, samt att en tillsyningsverksamhet för sjuktransportverksamheten inrättas inom respektive län. Skrivelsen har den 11 september remitterats till ett 20-tal myndigheter och institutioner. Först sedan samtliga remissvar inkommit och bearbetats inom departementet är det möjligt att ta närmare ställning till vilka åtgärder som kan påkallas från min sida.

Interpellation ang. begränsning av rusdrycksutskänkningen i samband med dans

Vidare anförde

Herr LINDSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min fråga. Jag är helt införstådd med att han inte kan säga mycket mer än så i det läge vari saken nu befinner sig. Jag vill bara tillägga den förhoppningen, att när en gång ett förslag framkommer om utbildning av ambulanspersonal taxistationernas personal inte blir helt bortglömd. Vid svåra trafikolyckor, särskilt långt ute i glesbygderna, där ambulanserna har lång framkörningstid, torde det vara säkrare för de skadade och de sjuka om taxipersonalen tar hand om dem och kör dem till den sjukhusinrättning som ligger närmast inom räckhåll. Det har visat sig många gånger, att människoliv skulle ha kunnat räddas, om vederbörande taxipersonal hade varit i besittning av de mest elementära kunskaper när det gäller att ta hand om svårt skadade människor. Det finns redan vissa taxistationer, som har bilar utrustade med både syrgasapparater och slemsugare. Personalen har dock praktiskt taget ingen utbildning för att utnyttja dessa hjälpmedel.

Det som jag här berört är väl i stor utsträckning ett glesbygdproblem. Det ställes stora krav på taxipersonalen i glesbygderna, framför allt nu när turisterna invaderar dessa bygder, att kunna ta om hand dem som gjort sig illa, vare sig det skett på vägar eller vederbörande har råkat illa ut på skidutflykter i fjällen.

Herr talman! Jag ber att få lägga till en varm förhoppning om att även denna sak skall beaktas.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 5

Föredrogs den av herr Nordgren vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation

till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av herr Gustafsson i Skellefteå vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående arbetsmarknadsstyrelsens rörlighetsstimulerande åtgärder.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Föredrogs den av herr Gustavsson i Alvesta vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående åtgärder mot tillhandahållande av sprit åt ungdom.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8

Interpellation ang. begränsning av rusdrycksutskänkningen i samband med dans

Ordet lämnades på begäran till

Herr RIMMERFORS (fp), som yttrade:

Herr talman! Man kan knappast undgå ett intryck av samhällelig dubbelmoral, när man studerar frågan om ungdom och alkohol. Å ena sidan gör samhället berömvärda insatser, när det gäller kampanjen »Ingen sprit åt ungdom». Å andra sidan konstaterar man med både förvåning och besvikelse, att samhällets egna organ understundom visar en alltför stor beredvillighet när det gäller att underlätta ungdomens kontakt med rusdryckerna.

Interpellation ang. begränsning av rusdrycksutskänknigen i samband med dans

Ett typiskt exempel är spritutskänknigen i samband med dans. Där har man länge varit klar över de ofördelaktiga verkningarna av kombinationen dans—rusdrycker.

Detta ledde 1954 till beslutet att i samband med den nya rusdrycksförsäljningsförordningen understryka nödvändigheten av en mera återhållsam tillståndsgivning än tidigare. Det enda riktiga hade naturligtvis varit att göra rent hus med all spritservering i samband med dans. Det heter också i § 51 av Rusdrycksförsäljningsförordningen:

»Vid danstillställning, till vilken allmänheten äger tillträde, *må rusdrycker ej utskänkas*. Förbudet gäller även lokal, som står i inre förbindelse med danslokalen.»

I samma paragraf kommer emellertid ett undantag:

»Från det i första stycket stadgade förbudet *må* polismyndigheten medgiva undantag för särskilda fall. Sådant medgivande *må* ej lämnas i strid med de grunder fullmäktige i kommunen eller länsstyrelsen kan hava bestämt.»

Såväl föredragande statsrådet som riksdagen underströk emellertid kraftigt, att dessa tillstånd skulle beviljas med stor restriktivitet. Redan nykterhetskommittén hade sagt ifrån, att »dans i samband med rusdrycksutskänkning icke bör ges ökad betydelse i det moderna nöjeslivet. Kommittén anser därför, att dansförbudet bör bibehållas samt att undantag bör medgivas *med större försiktighet än hittills*.»

Finansministern citerar uttalandet och tillägger: »Det kan emellertid icke förbises, att denna nöjesform kan innebära viss form för utbredning av alkoholförtäring bland ungdomen. Det torde därför vara befogat att bibehålla gällande förbud. Kommitténs åsikt att medgivande av undantag bör lämnas med större försiktighet än hittills torde ävenledes vara välgrundad. — Av dansförbudets syfte torde följa, att särskild försiktighet bör iakttagas, när det gäl-

ler dans i samband med spritservering.» Statsrådet understryker också att länsstyrelsens rätt att ge polismyndigheterna direktiv för tillståndsgivningen »kan visa sig betydelsefull, när en kommun visat alltför liten återhållsamhet.»

1954 års särskilda utskott anslöt sig i denna del helt till propositionen och riksdagen gick samma väg. Det heter i utskottsutlåtandet:

»Beträffande restaurangdansens bör, såsom departementschefen förordnat, en något restriktivare dispensgivning äga rum.»

Under de sju år, som gått, sedan den nya lagtiftningen trädde i kraft, har nykterhetstillståndet bland ungdomen bevisligen försämrats. Man kunde då haft rätt att vänta sig en synnerlig återhållsamhet i fråga om underlättandet av spritförtäring i samband med dans. Detta är visserligen bara en av vägarna, på vilka ungdomens alkoholförtäring kan minskas, men det är dock *en* av vägarna.

I stället för att myndigheterna skulle begränsa undantagen har man nu ett intryck av att undantagen håller på att bli regel. Jag har inte tillgång till jämförelsematerial från riket i stort, men vill dock anföra som exempel några meddelanden om tillståndsgivningen i en enda svensk stad. Det gäller Falun. Direktiven har utfärdats av länsstyrelsen i Kopparbergs län och tillställts polischeferna i länet. För Falun gäller följande »undantag» från förbudet mot spritutskänkning i samband med dans:

Grand Hotel, tre kvällar per vecka under tiden 1 maj—14 september samt två kvällar i veckan under tiden 15 september—30 april. Därutöver nyårsafton, trettondagsafton, valborgsmässoafton och midsommarafton, ävensom vid vissa särskilt arrangerade tillställningar, till vilka allmänheten äger tillträde.

Restaurant Holmen (övre våningen), två kvällar i veckan året runt. Därutöver å nyårsafton, trettondagsafton, valborgsmässoafton och midsommarafton,

Interpellation ang. åtgärder mot djurplågeri inom hästsporten, m. m.

ävensom vid vissa särskilt arrangerade tillställningar, till vilka allmänheten äger tillträde.

Stadshotellet, tre kvällar per vecka under tiden 1 maj—14 september samt två kvällar per vecka under tiden 15 september—30 april. Därutöver å nysåfton, trettondagsafton, valborgsmåsoafton och midsommarafton samt vid särskilt arrangerade tillställningar, till vilka allmänheten äger tillträde.

Värdshuset Kullen, tre kvällar per vecka under tiden 1 maj—14 september samt två kvällar i veckan under tiden 15 september—30 april. (Värdshuset öppet omkring 24 april—25 september.)

Det undandrar sig min bedömning om denna tillståndsgivning är typisk för andra svenska städer. Det har i varje fall väckt stor oro bland befolkningen i det nu aktuella länet. Vid Kopparbergs län nykterhetsförbunds årsmöte i Svärdsjö den 1—2 september 1962 förelåg en motion, vari uppmärksamheten fästes på den spritservering, som förekommer i samband med offentlig dans, anordnad av restauranger och hotell. »Dessa tillställningar besöks i stor utsträckning av ungdomar, varav många i tonåren, som lär sig använda alkoholdrycker vid dansbesöken,» säger nykterhetsförbundet i en skrivelse till riksdagens nykterhetsgrupper. »Årsmötet delade motionärernas uppfattning om resaurangdansens vanebildande verkningar hos ungdomen och uttalade sig för att det allmänna uppmärksamhet fästes på denna sak.»

Med anledning av vad ovan anförts, anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få rikta följande frågor:

Anser herr statsrådet den i vissa län tillämpade omfattningen av tillstånd till rusdrycksutskänkning i samband med dans stå i god överensstämmelse med § 51 i rusdrycksförsäljningsförordningen?

Är herr statsrådet villig att genom

förslag till lagändring eller genom nya tillämpningsföreskrifter medverka till en restriktivare tillståndsgivning och därigenom minska tillfällena till ungdomens spritförtäring i samband med dans?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Interpellation ang. åtgärder mot djurplågeri inom hästsporten, m. m.

Ordet lämnades på begäran till

Herr GUSTAFSSON i Borås (fp), som yttrade:

Herr talman! Enligt uppgifter i pressen den 16 oktober har landsfogden i Malmöhus län inte ansett sig kunna anställa åtal med anledning av anmälan om djurplågeri i samband med svenska mästerskapet i fälttävling i Skabersjö den 2 juni i år. Landsfogden anser, att ingen av de deltagande hästarna utsattes för sådant lidande som avses i 11 kap. 13 § strafflagen. Visserligen borde tävlingsledningen ha vidtagit ändringar i banans sträckning och slopat hinder nr 26, där en häst bröt benet, men detta är en angelägenhet för tillsynsmyndigheten och kan ej föranleda tillämpning av den nämnda paragrafen i strafflagen.

I Aftonbladet för den 16 oktober gav redaktör Åke Wihlney en skildring av vad som förekom vid tävlingen den 2 juni och skrev bl. a.:

»Jag var ett av ögonvittnena vid hinder 26 den lördagseftermiddagen när terrängritten avgjordes. På plats bland annat som TV-reporter med uppgift att visa de avgörande momenten i SM-tävlingen. Vilket naturligtvis var hinder 26, som bara en häst lyckades gå över utan missöden.

Det Aktuellt-inslag, som vårt arbete resulterade i, blev en chock för svenska folket. Det var tre minuter långt och visade bland annat hur det gick till när den häst förolyckades, som senare måste avlivas. Plus hård drivning, kul-

Interpellation ang. åtgärder mot djurplågeri inom hästsporten, m. m.

lerbyttor av ryttaren och hästkrokar mot de hårda hinderbjälkarna.

Det var bara en liten del av vad som förekom vid hinder 26. Mycket mer av samma sort hade kunnat visas, piskade och sporrade hästar som drevs fram till den slippriga hala gropkanten, där de skyggade för hindret och törnade emot med ett brak. Nya satser, full fart igen, hästar som blev hängande på hindret, hästar som satte sig på hasorna och där skräcken i ögonen var starkare än alla slag och de skarpaste sporrhugg.»

Landsfogden ansåg sig emellertid med lagens nuvarande utformning och på grundval av uttalanden av länsveterinären och veterinärstyrelsen inte kunna anställa något åtal!

Det har såvitt jag vet inte påståtts, att de i pressen förekommande skildringarna — varpå den citerade endast är prov — skulle vara sanningslösa eller överdrivna. Mot TV-utsändningen, som dock endast utgjorde ett kort avsnitt, torde det också vara svårt att med framgång hävda att djurplågeri inte förekom. Om en vanlig hästägare behandlade en häst på sätt som skedde i den citerade skildringen, skulle åskådarna givetvis anse att djurplågeri förelåg. Det måste vara något allvarligt fel på lagstiftningen, när inte den grymma behandling som det här gäller kunde föranleda åtal.

Möjligen kan någon påstå, att händelserna i Skabersjö var en olycklig tillfällighet. Man kan då fråga, hur det tillgår när hästar tränas för att delta i dylika tävlingar, tränas utan att pressen, allmänheten eller TV kan iaktta vad som förekommer. Inte heller vågar man tro, att djurplågeri vid hästsport är begränsat till de fåtaliga s. k. fälttävlingarna. Press och TV visar ofta, att kuskar och ryttare till synes obarmhärtigt driver på sina djur, väl medvetna om vad äran och de ekonomiska sammanhangen kräver av dem. I enstaka fall händer det att hästsportsorganisationer avstänger kuskar eller ryttare på grund

av grymhet. Hur ofta detta sker och om det från dessa organisationer förekommer övervakning vid träning känner inte allmänheten till. Det uteblivna åtalet efter händelserna i Skabersjö — liksom vid den s. k. hästolympiaden i Stockholm för några år sedan och vid dödsstörtningar under tävling — ger vid handen, att hästsportens utövare föga har att frukta av samhällets reaktion.

I de fall då polisundersökning förekommit kan resultatet bli förbryllande. Om t. ex. en häst störtat under tävling och avlidit eller mäst skjutas, tycks inte detta förhållande i och för sig kunna medföra påföljd för den som drivit hästen i döden. Då anses hjärtfel eller dålig bana eller regnväder vara orsaken. Men hur hjärtfelet uppkommit och att hästen bevisligen drivits i döden, synes vara av mindre intresse.

Det svenska folket är utpräglat djurvänligt och det finns inte i rättsuppfattningen något undantag för hästsporten. Det måste alltså vara något fel på lagen, då en åklagare står maktlös mot händelser sådana som i Skabersjö och på andra håll.

Banornas uppläggning och andra tekniska frågor skall här inte närmare beröras. Däremot vore det av intresse att få veta, om det av djurskyddsutredningen våren 1961 avlämnade förslaget till bl. a. ny formulering av den här aktuella paragrafen i strafflagen kan tänkas — om lagen ändras — medföra, att även djurplågeri i hästsport med säkerhet kan beivras.

Under hänvisning till det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande frågor:

1. När har statsrådet för avsikt att för riksdagen framlägga förslag med anledning av djurskyddsutredningens senaste betänkande?

2. Vill statsrådet medverka till att ifrågavarande paragraf i strafflagen får en sådan utformning, att den är möjlig att

Interpellation ang. SJ-trafiken inom storstockholmsområdet

tillämpa också vid djurplågeri inom hästsporten?

3. Vill statsrådet medverka till att den djurskyddsförordning, som djurskyddsutredningen föreslagit, kommer att inrymma klara bestämmelser rörande tillsynen av hästsport av olika slag och djurs, främst hästars och hundars, användning i samband med fritidsverksamhet?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. SJ-trafiken inom storstockholmsområdet

Ordet lämnades på begäran till

Fru LEWÉN-ELIASSON (s), som yttrade:

Herr talman! Från den 1 november har en ny tidtabell trätt i kraft för SJ-trafiken. Enligt denna har ett flertal tåglägenheter dragits in för resenärerna inom Stockholms förortsområde. Sålunda har samtliga söndagståg mellan Stockholm C och Huddinge tagits bort och de resande hänvisats till Södertäljetågen. Även på vardagarna har ett flertal tåg upphört att gå. Detta gäller bl. a. dagens första tåg från Huddinge, som enligt den tidigare tabellen avgick kl. 4.45. Istället har man satt in en landsvägsbuss, som avgår redan kl. 4.25. Resenärerna på denna tur utgöres av skiftarbetare och andra med en utpräglat obehaglig arbetstid, som på detta sätt än mer skärpts. Till yttermera visso får de betala ett extra natt-tillägg för att få åka med denna tidiga buss. Detta senare förhållande borde omedelbart kunna rättas till.

Jag har respekt för SJ:s strävan att genom rationaliseringar göra företaget bärkraftigt. Jag kan också förstå, att det på sina håll tvingas fram trafikomläggningar, innebärande t. ex. övergång från järnvägs- till landsvägstrafik. Men inom det område, som här avses, kan en sådan utveckling icke anses vara rik-

tig. Bebyggelsen ökar här kraftigt allt enligt uppgjorda planer och varje år bosätter sig tusentals nya människor i kranskommunerna runt Stockholm. För dem är kommunikationsfrågan helt avgörande, eftersom deras arbetsmarknad är hela Storstockholm.

Samhällsplaneringen — både den översiktliga för regionen och den mera detaljmässiga för olika kommuner och samhällsdelar — bygger till väsentlig del på järnvägstrafiken som främsta kommunikationsmedel. Nya stora samhällen växer också upp i direkt anslutning till järnvägen. Inom Huddinge byggs sålunda utefter Nynäsbanan ett bostadsområde avsett för cirka 20 000 människor. En likartad utveckling pågår inom kommunerna Öster- och Västerhaninge vid samma bana. Detsamma gäller även utefter sydvästra stambanan mellan Stockholm C och Södertälje. Vid stationerna Stuvsta, Huddinge, Tullinge, Tumba etc. kommer stora befolkningscentra till. Alldeles intill denna bandel ligger Flemingsbergsområdet, som inte bara skall exploateras för bostads- och industriändamål utan även omfatta ett stort lasarett och ett mentalsjukhus. Ett fullföljande av dessa projekt förutsätter en väl fungerande järnvägstrafik.

Nu aktuella tågindragningar har väckt irritation men också oro. Denna har ytterligare förstärkts genom notiser om SJ:s petita för nästa budgetår, vilka tyder på att man önskar skjuta på genomförandet av pendeltrafiken mellan det norra och södra förortsområdet.

Storstockholms trafikutredning betonade i sitt 1959 avlämnade betänkande, att utbyggnaden av området förutsatte ett utnyttjande av de spårbundna trafikmedlens möjligheter till snabba och bekväma trafikförbindelser mellan innerstaden och de yttre förortererna. Vid trafikplaneringen måste man sålunda, enligt utredningen, iakttaga sträng ekonomisering med det tillgängliga gatuutrymmet och effektivt utnyttja de trafik-

Interpellation ang. stängselskyldighet för järnväg — Interpellation ang. utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor

medel, som har sin infart avskild från gatutrafiken.

De åtgärder som SJ nu vidtagit innebär inte bara en försämring för resenärerna utan inger dessutom med hänsyn till ovan berörda förhållanden anledning till allvarliga farhågor för framtiden. De skapar osäkerhet och kan komma att medverka till en felaktig utveckling av trafikapparaten inom detta område.

Med hänsyn till vad jag ovan anförd anholder jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande frågor:

Är herr statsrådet i tillfälle att ange hur regeringen ser på utvecklingen av SJ-trafiken inom storstockholmsråjongen?

Är herr statsrådet beredd att medverka till att uppenbara missförhållanden, som uppkommit genom gjorda tågindragningar inom förortstrafiken, snarast rättas till?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. stängselskyldighet för järnväg

Ordet lämnades på begäran till

Herr **BÖRJESSON** i Falköping (cp), som yttrade:

Herr talman! Enligt lag den 13 april 1945 om stängselskyldighet för järnväg m. m. är innehavare av järnväg (och spårväg) i princip skyldig att hålla stängsel utmed järnvägen till skydd för större hemdjur (hästar och nötkreatur) under betesgång, såvida icke kostnaden för stängsel är oskäligen i förhållande till nyttan därav för betesbruket. Huruvida angivna förutsättningar för stängselskyldighet föreligger avgöres av ägodelningsrätten i orten. Om stängselskyldighet förklarats icke föreligga, kan ändock järnvägens innehavare åläggas att utges ersättning för hinder eller men som här-

av uppkommer vid fastighets användning för betesbruk.

I den av järnvägsstyrelsen den 18 januari 1923 utfärdade banförordningen stadgas helt allmänt — med giltighet för statens järnvägar — att järnvägsområdet skall vara inhägnat där så erfordras för att skydda järnvägstrafiken.

Bortsett från järnvägsövergångar gäller således stängselskyldighet för järnväg egentligen endast med hänsyn till betesbruket. Farorna för allmänheten till följd av järnvägs passage genom tätbebyggt samhälle har ej särskilt beaktats i detta sammanhang.

I många av våra tätbebyggda områden går nu järnvägen fram i mycket nära anslutning till bebyggelse. Genom fortgående befolkningskoncentration till vissa områden — och ofta längs järnvägslinjerna — har detta kommit att bli fallet i ökad utsträckning under senare år. Någon åtgärd för att förhindra lekande barn att ta sig upp på banvalven är järnvägen lagenligt ej skyldig vidtaga. Man kan ändock fråga sig, om det ej borde vara minst lika angeläget att skydda barnen som betande djur. Lagen synes vara otidsenlig på denna punkt.

Med anledning av det anförda får jag vördsamt hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet rikta följande fråga:

Anser statsrådet nuvarande lagstiftning rörande stängselskyldighet för järnvägar vara tillfredsställande med tanke på att järnvägarna i allt större utsträckning passerar igenom tätbebyggda områden?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor

Ordet lämnades på begäran till

Interpellation ang. utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor

Herr SVENSSON i Kungälv (s), som yttrade:

Herr talman! Av utredningar och sammanställningar framgår, att f. n. inte fullt hälften av föreståndarinnorna vid landets ålderdomshem har genomgått socialvårdsförbundets 3-åriga utbildningskurs eller erhållit jämförlig utbildning. En utredning inom ett begränsat område i Bohuslän visade helt nyligen, att t. o. m. endast 12 av 36 föreståndarinnor hade sådan utbildning.

Med tanke på att ålderdomshemmen mer och mer tvingas ta hand om även sjuka åldringar framstår detta tillstånd som icke tillfredsställande. Nu och då går också genom pressen uppgifter om att vården icke motsvarar nutida krav. Även om man skall ha fullt klart för sig att vedertagen utbildningen icke utgör någon garanti för god, human och ändamålsenlig vård, skall man ändå inte blunda för det faktum, att också vårdaryrket kräver kunskaper som endast rätt anpassad utbildning kan ge.

I detta sammanhang kan man också fråga sig om fortbildningen av redan tjänstgörande ålderdomshemsföreståndarinnor är tillräcklig. Man har emellertid här att göra med inte bara tillgången på sådana kurser utan också de enskilda kommunernas vilja att ge ledighet och ersättning under ledigheten och kommunernas möjlighet att erhålla vikarier. En rekommendation till landets socialnämnder borde kunna utfärdas av socialstyrelsen i denna fråga.

Vidare frågar man sig, om det inte vore möjligt att intressera äldre hemvårdarinnor för utbildning till ålderdomshemsföreståndarinnor. De har tillägnat sig stor erfarenhet av vårdaryrket. Hemvårdarinnorna kan också vara i behov av en lugnare arbetsplats än vad hemvårdarinneyrket kan bjuda dem. Dessutom skulle det innebära en möjlighet till uppflyttning i högre lönegrad. Detta skulle i sin tur kunna väcka intresset för hemvårdarinneyrket och bredda rekryteringen.

Utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor har sedan länge omhändertagits av Svenska socialvårdsförbundet med 50 % statsbidrag. Vissa fortbildningskurser har anordnats av Årsta diakonissanstalt i Härnösand. Dessa har stått under överinseende av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Emellertid kan man inte komma ifrån, att staten har det yttersta ansvaret för att utbildningens kapacitet är tillräcklig.

Med utgångspunkt från att de rådande förhållandena icke är acceptabla får jag härmed anhålla om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få rikta följande frågor:

Vilka åtgärder har under de senaste åren vidtagits för att öka kapaciteten i utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor och vilka åtgärder förberedes för framtiden?

Är statsrådet beredd att vidtaga åtgärder som uppmuntrar vidareutbildningen av redan tjänstgörande ålderdomshemsföreståndarinnor?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:ts proposition nr 184, med förslag till läkemedelsförordning, m. m., överlämnats till kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 14

Till bordläggning anmäldes bankoutskottets anmälan jämlikt § 21 riksdagsstadgan, att till utskottet från fullmäktige i riksgäldskontoret inkommit framställning angående inrättande av vissa ordinarie tjänster i riksgäldskontoret och vid riksdagens ekonomibyrå.

§ 15

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet en av herr *Börjesson* i Fal-

köping avgiven motion, nr 916, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 185, med förslag till lag angående ändring i lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, m. m.

§ 16

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.22.

In fidem
Sune K. Johansson

Fredagen den 9 november

Kl. 14.00

§ 1

Herr TALMANNEN yttrade:

Jag får meddela att den debatt, som kommer att äga rum instundande torsdag, den 15 november, avses skola anknytas till remissen till utskott av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1962/63.

§ 2

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition nr 184, med förslag till läkemedelsförordning, m. m.

§ 3

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet en vid utskottets anmälan jämlikt § 21 riksdagsstadgan fogad, å bordet vilande framställning angående inrättande av vissa ordinarie tjänster i riksgäldskontoret och vid riksdagens ekonomibyrå.

§ 4

Föredrogs den av herr *Rimmerfors* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående begräns-

ning av rusdrycksutskänknigen i samband med dans.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Föredrogs den av herr *Gustafsson* i Borås vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående åtgärder mot djurplågeri inom hästporten, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av fru *Lewén-Eliasson* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående SJ-trafiken inom storstockholmsområdet.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Föredrogs den av herr *Börjesson* i Falköping vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen

för kommunikationsdepartementet angående stängselskyldighet för järnväg.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8

Föredrogs den av herr *Svensson* i Kungälv vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 9

Till bordläggning anmäldes

statsutskottets utlåtanden:

nr 157, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisation m. m. av försvarets centrala intendenturförvaltning,

nr 158, i anledning av väckta motioner om ökad upplåtelse av militära verkstäder för civil yrkesskolutbildning,

nr 159, i anledning av väckt motion om besiktningen av hästar, som uttages enligt militära uttagningsförfordningen,

nr 160, i anledning av väckta motioner om en plan för fortsatt utbyggnad av patent- och registreringsverket,

nr 161, i anledning av väckta motioner om sättet för vissa utbetalningar till kommuner m. fl.,

nr 162, i anledning av väckt motion om ersättning till byggnadsarbetaren A. S. Sundström för skada uppkommen genom olycksfall i arbetet,

nr 163, i anledning av väckta motioner om partiell tjänstledighet eller deltidstjänstgöring för folk- och småskollärare m. m., och

nr 164, i anledning av väckta motioner om rätt för lärare att tillgodoräkna tjänstgöring i annat nordiskt land såsom merit;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 sep-

tember 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner, och

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 8 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 34, i anledning av väckta motioner om ersättning av statsmedel vid ingripanden enligt karantänkungörelsen,

nr 35, i anledning av väckta motioner om auktorisering av bilförsäljare,

nr 36, i anledning av väckta motioner om ökat stöd åt den svenska tobaksodlingen,

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande godkännande av en europeisk social stadga, och

nr 39, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i sjömanslagen den 30 juni 1952, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner;

tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 37, i anledning av väckt motion om tidpunkten för utbetalande av ersättning vid expropriation av vägmark,

nr 38, i anledning av motioner om trafiksäkerhetsbestämmelserna avseende husvagn,

nr 39, i anledning av motion angående översyn av bestämmelser om arbetstid för förare i yrkesmässig automobiltrafik,

nr 40, i anledning av motioner angående kompetensfördelningen mellan länsstyrelse och biltrafiknämnd, och

nr 41, i anledning av dels motion om fångst av vildkanin med iller och nät, dels ock motion om åtgärder mot skadegörelse av vildkanin; samt

allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 49, i anledning av väckt motion om stöd till den estniska befolkningsgruppen i vårt land.

§ 10

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 191, med förslag till lag om rätt för kommun att bistå utländska studerande,

nr 192, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Argentina för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet,

nr 193, angående omorganisation av statens jordbruksnämnds råd,

nr 195, angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.,

nr 196, angående statligt stöd till förbättrad torrläggning av Kvismaredalen m. fl. områden i Örebro län,

nr 197, med förslag till förordning angående de tider då allmän fastighets-taxering skall äga rum, samt

nr 198, med förslag till förordning om bekämpande av hönstyfus.

Dessa propositioner bordlades.

§ 11

Anmäldes en till herr talmannen under sammanträdet avlämnad motion, nr 917, av herr *Börjesson* i Glömminge m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

Denna motion bordlades.

§ 12

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 14.03.

In fidem

Sune K. Johansson